

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. kovo 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Elektros energijos vidaus rinka – Direktyva 2009/72/EB – 37 straipsnis – I priedas – Nacionalinės reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai – Vartotojų apsauga – Administracinės išlaidos – Nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimai įpareigoti grąžinti sumas, sumokėtas galutinių vartotojų, taikant šios institucijos neteisėtomis pripažintas sutarties sąlygas“

Byloje C-5/22

dėl *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) 2021 m. gruodžio 31 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. sausio 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Green Network SpA

prieš

SF,

YB,

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai D. Gratsias, M. Ilešič, I. Jarukaitis (pranešėjas) ir Z. Csehi,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Green Network SpA*, atstovaujamos *avvocati V. Cerulli Irelli* ir *A. Fratini*,

* Proceso kalba: italų.

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* G. Aiello ir F. Fedeli,
- Europos Komisijos, atstovaujamos O. Beynet, G. Gattinara ir T. Scharf,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009, p. 55), 37 straipsnio 1 ir 4 dalių bei I priedo išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Green Network SpA* ir *Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente* (Energijos, tinklų ir aplinkos reguliavimo institucija, toliau – ARERA) ginčą dėl pastarosios sprendimo, kuriuo *Green Network* skirta 655 000 eurų administracinė bauda ir nurodoma grąžinti galutiniams vartotojams 13 987 495,22 eurų sumą, atitinkančią tam tikras administracines išlaidas, už kurias ši įmonė jiems buvo išrašiusi sąskaitas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2009/72 37, 42, 51 ir 54 konstatuojamosios dalys buvo suformuluotos taip:
 - „(37) Energetikos reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti privalomus sprendimus dėl elektros energijos įmonių ir skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas elektros energijos įmonėms, kurios nevykdo savo įsipareigojimų, arba pasiūlyti kompetentingam teismui joms skirti tokias sankcijas. Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai neatsižvelgiant į taikomas konkurencijos taisykles nuspręsti imtis tinkamų priemonių, kuriomis, skatinant veiksmingą konkurenciją, būtina tam, kad tinkamai veiktų elektros energijos vidaus rinka, būtų užtikrinama nauda vartotojams. <...>
 - <...>
 - (42) Visai Bendrijos [Europos Sąjungos] pramonei ir prekybai, įskaitant mažąsias ir vidutinio dydžio įmones, bei visiems Sąjungos piliečiams, kurie naudojami vidaus rinkos teikiama ekonomine nauda, taip pat turėtų būti užtikrintas aukštas vartotojų apsaugos lygis ir, visų pirma siekiant užtikrinti teisingumą, konkurenciją ir (netiesiogiai) darbo vietų kūrimą, visų pirma namų ūkio vartotojams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, – mažosioms įmonėms taip pat turėtų būti sudaryta galimybė naudotis viešųjų paslaugų garantijomis,

ypač atsižvelgiant į tiekimo saugumą ir pagrįstus tarifus. Tiems vartotojams taip pat turėtų būti užtikrinama teisė pasirinkti, teisė į sąžiningą elgesį su jais, į atstovavimą ir į ginčų sprendimo priemones.

<...>

(51) Vartotojų interesai turėtų būti svarbiausias šios direktyvos objektas, o paslaugų kokybės užtikrinimas turėtų būti viena iš pagrindinių elektros energijos įmonių pareigų. Turi būti stiprinamos ir užtikrinamos esamos vartotojų teisės, jos turėtų būti skaidresnės. Nustatant vartotojų apsaugą, reikėtų užtikrinti, kad visi vartotojai platesniu Bendrijos [Sąjungos] mastu iš konkurencingos rinkos gautų naudos. Vartotojų teisių laikymąsi turėtų užtikrinti valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, reguliavimo institucijos.

<...>

(54) Veiksmingos ir visiems vartotojams prieinamos ginčų sprendimo priemonės užtikrina geresnę vartotojų apsaugą. Valstybės narės turėtų pradėti taikyti sparčias ir veiksmingas ginčų nagrinėjimo procedūras.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas ir taikymo sritis“ buvo nustatyta:

„Šia direktyva nustatomos elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo bendrosios taisyklės ir vartotojų apsaugos nuostatos siekiant patobulinti ir integruoti konkurencingas Bendrijos [Sąjungos] elektros energijos rinkas. <...> Be to, direktyvoje nustatomi visuotinių paslaugų teikimo įpareigojimai ir elektros energijos vartotojų teisės bei išaiškinami konkurencijos reikalavimai.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

<...>

7. vartotojas – elektros energijos didmeninis ar galutinis vartotojas;

8. didmeninis vartotojas – fizinis ar juridinis asmuo, perkantis elektros energiją siekdamas ją perparduoti sistemoje, kurioje jis įsisteigęs, ar už jos ribų;

9. galutinis vartotojas – elektros energiją savo asmeniniam vartojimui perkantis vartotojas;

<...>“

6 Tos pačios direktyvos 3 straipsnyje „Įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas ir vartotojų apsauga“ nurodyta:

„<...>

7. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių galutiniams vartotojams apsaugoti ir visų pirma užtikrina, kad būtų taikomos adekvačios priemonės pažeidžiamiesiems vartotojams apsaugoti. <...> Jos užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarties sąlygų, bendros informacijos ir ginčų sprendimo mechanizmų skaidrumu. <...>

<...>

9. <...>

Reguliavimo institucija arba kita kompetentinga nacionalinė institucija imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų informacijos, kurią pagal šį straipsnį tiekėjai teikia savo vartotojams, patikimumą ir kad ji būtų pateikiama nacionaliniu lygmeniu lengvai palyginamu būdu.

<...>“

7 Direktyvos 2009/72 36 straipsnis „Reguliavimo institucijos bendrieji tikslai“ buvo suformuluotas taip:

„Vykdama šioje direktyvoje nustatytas reguliavimo užduotis, reguliavimo institucija, atsižvelgdama į 37 straipsnyje nustatytas savo pareigas ir įgaliojimus, prireikus glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant konkurencijos institucijas, ir nedarydama įtakos jų kompetencijai, imasi visų pagrįstų priemonių siekdama šių tikslų:

<...>

g) užtikrinti, kad veiksmingai veikiant nacionalinėms rinkoms vartotojai gautų naudos, skatinti veiksmingą konkurenciją ir padėti užtikrinti vartotojų apsaugą;

<...>“

8 Šios direktyvos 37 straipsnio „Reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai“ 1–4 dalyse buvo nustatyta:

„1. Reguliavimo institucijos pareigos yra šios:

<...>

i) stebėti veiklos skaidrumo lygį, įskaitant didmenines kainas, ir užtikrinti, kad elektros energijos įmonės laikytųsi skaidrumo įpareigojimų;

j) stebėti rinkos atvėrimo ir konkurencijos didmeninėje bei mažmeninėje prekyboje lygius ir veiksmingumą, įskaitant elektros energijos biržose, namų ūkio vartotojams taikomas kainas, įskaitant išankstinio apmokėjimo sistemas, tiekėjų pakeitusių vartotojų procentinę dalį, nuo elektros energijos tinklo atjungtų vartotojų procentinę dalį, mokesčius už priežiūros paslaugas ir šių paslaugų vykdymą, namų ūkio vartotojų pateiktus skundus <...>

<...>

n) kartu su kitomis atitinkamomis institucijomis padėti užtikrinti, kad vartotojų apsaugos priemonės, įskaitant tas, kurios nustatytos I priede, būtų veiksmingos ir taikomos;

<...>

4. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamosi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti 1, 3 ir 6 dalyse nurodytas pareigas. Šiuo tikslu reguliavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus:

<...>

d) pagal šią direktyvą arba bet kokią atitinkamą teisiškai privalomą reguliavimo institucijos ar Agentūros sprendimą nustatytų įpareigojimų nevykdančioms elektros energijos įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas arba pasiūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankcijas. Tai apima įgaliojimą perdavimo sistemos operatoriui skirti arba siūlyti jam skirti sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės perdavimo sistemos operatoriaus apyvartos, arba vertikalios integracijos įmonei skirti arba siūlyti jai skirti sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės vertikalios integracijos įmonės apyvartos, tuo atveju, kai jie nesilaiko atitinkamų įpareigojimų pagal šią direktyvą; <...>

<...>“

9 Minėtos direktyvos I priedo „Su vartotojų apsauga susijusios priemonės“ 1 dalyje buvo numatyta:

„1. Nepažeidžiant Bendrijos [Sąjungos] taisyklių dėl vartotojų apsaugos, <...> 3 straipsnyje nurodytos priemonės skirtos užtikrinti, kad vartotojai:

a) turėtų teisę sudaryti sutartį su savo elektros energijos paslaugų tiekėju, kurioje nurodoma:

<...>

– kompensavimas ir pinigų gražinimas tuo atveju, kai paslaugų kokybė neatitinka sutartyje nurodyto lygio, įskaitant netikslas ir vėluojančias sąskaitas;

<...>

<...>

c) gautų skaidrią informaciją apie taikomas kainas ir tarifus bei apie standartines sąlygas, susijusias su galimybe naudotis elektros energijos paslaugomis ir naudojimusi jomis;

<...>

f) gautų naudos taikant skaidrias, nesudėtingas ir nebrangias jų skundų nagrinėjimo procedūras. Pirmiausia visi vartotojai turi teisę reikalauti, kad jų elektros energijos paslaugų teikėjas teiktų geros kokybės paslaugas ir tinkamai nagrinėtų skundus. Taikant tokias ginčų sprendimo ne teismo keliu procedūras, ginčai turi būti sprendžiami sąžiningai ir operatyviai (pageidautina per 3 mėnesius), numatant, kad pagrįstais atvejais turi būti taikoma išlaidų gražinimo ir (arba) kompensavimo sistema. <...>

<...>“

Italijos teisė

- 10 1995 m. lapkričio 14 d. *legge n. 481 – Norme per la concorrenza et la regolazione dei servizi di pubblica utilità. Istituzione delle Autorità di regolazione dei servizi di pubblica utilità* (Įstatymas Nr. 481 dėl konkurencijos ir komunalinių paslaugų reguliavimo taisyklių bei viešųjų paslaugų reguliavimo institucijų įsteigimo; 1995 m. lapkričio 18 d. GURI, Nr. 270, paprastasis priedas Nr. 136) 2 straipsnio 12 dalies g punkte ARERA pavedama „[kontroliuoti] paslaugų teikimą, turint įgaliojimus tikrinti, susipažinti, gauti dokumentus ir naudingą informaciją, taip pat nustatyti atvejus, kai paslaugą teikiantis subjektas automatiškai atlygina nuostolius naudotojui, jeigu tas pats subjektas nesilaiko sutarties sąlygų arba teikia paslaugą, kurios kokybės lygis yra žemesnis, nei nustatyta paslaugų taisyklėse“.
- 11 Pagal šio įstatymo 2 straipsnio 20 dalies d punktą ARERA turi įgaliojimus įpareigoti paslaugos teikėją nutraukti bet kokius veiksmus, kuriais pažeidžiamos naudotojų teisės, ir pagal minėto įstatymo 2 straipsnio 12 dalies g punktą įpareigoti jį sumokėti kompensaciją.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 Gavusi *Sportello per il consumatore Energia e Ambiente* (Energijos ir aplinkos vartotojų aptarnavimo tarnyba, Italija) ataskaitą, iš kurios matyti, kad elektros energijos ir gamtinių dujų paskirstymo bendrovė *Green Network* į klientams skirtas sąskaitas įtraukė mokestį, kurį jie ginčijo, nes buvo neaiškus, ARERA pradėjo procedūrą prieš šią bendrovę.
- 13 Kai buvo gauta ši ataskaita, ARERA atliko kitus patikrinimus ir konstatavo, kad šis mokestis buvo numatytas *Green Network* bendrųjų sąlygų, taikomų elektros energijos ir gamtinių dujų tiekimo sutartims, nuostatoje. Pagal šią nuostatą administracinės išlaidos nebuvo įtrauktos į numatytus energijos tiekimo tarifus, nes tiekėjas galėjo už jas reikalauti iš kliento ne didesnio kaip 5 eurų, o kai kurių klientų atveju – ne didesnio kaip 10 eurų mėnesinio mokesčio.
- 14 Konstatavusi, kad *Green Network* neteisėtai apibrėžė šį mokestį minėtose bendrosiose sąlygose, nes jis nebuvo nurodytas lyginamojoje lentelėje, leidžiančioje palyginti įvairius komercinius pasiūlymus rinkoje, ir pasiūlymų paieškos sistemoje, ARERA 2019 m. birželio 20 d. sprendimu skyrė *Green Network* 655 000 EUR piniginę administracinę baudą už tai, kad ši savo galutiniams klientams pateikė su sutartimi susijusią informaciją, kuria pažeidžiamos ARERA priimtų norminių aktų nuostatos. Tame sprendime ji įpareigojo *Green Network* grąžinti minėtiems klientams 13 987 495,22 EUR sumą, kurią ši iš jų surinko už administracines išlaidas.
- 15 *Green Network* minėtą sprendimą apskundė *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijos regiono administracinis teismas, Italija), šis skundas buvo atmestas.
- 16 *Green Network* sprendimą atmesti skundą apskundė *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, remdamasi, be kita ko, tuo, kad ARERA įgaliojimai reikalauti grąžinti klientams mokestį prieštarauja Direktyvai 2009/72, nes šis mokestis buvo nustatytas esant privatiems sutartiniais santykiams.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jo nagrinėjama byla yra susijusi su klausimu, ar ARERA įgaliojimai įpareigoti grąžinti klientų sumokėtas sumas išplaukia iš Direktyvos 2009/72. Neatrodė, kad Teisingumo Teismas jau aiškino *Green Network* nurodytas reikšmingas šios direktyvos nuostatas, kurios nėra aiškios.

18 Šiomis aplinkybėmis *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [Direktyvoje 2009/72], visų pirma jos 37 straipsnio 1 ir 4 dalyse, reglamentuojančiose reguliavimo institucijų įgaliojimus, ir jos I priede, išdėstytos ES teisės nuostatos gali būti aiškinamos kaip apimančios ir [ARERA] įgaliojimus duoti privalomus nurodymus elektros energijos sektoriuje veikiančioms bendrovėms, kai, taikant pačios [ARERA] neteisėta pripažintą sutarties sąlygą, šios bendrovės įpareigojamos grąžinti klientams, įskaitant tuos, kuriems paslauga nebeteikiama ir kurie turi įsiskolinimų, sumą, atitinkančią jų sumokėtą mokestį administracinėms išlaidoms padengti?
2. Ar [Direktyvoje 2009/72], visų pirma jos 37 straipsnio 1 ir 4 dalyse, reglamentuojančiose reguliavimo institucijų įgaliojimus, ir jos I priede, išdėstytos ES teisės nuostatos gali būti aiškinamos taip, kad atsižvelgiant į kompensavimo ir grąžinimo tvarką, taikytiną elektros energijos rinkos vartotojams, kai rinkos operatorius nepasiekia nustatyto paslaugų kokybės lygio, jos taip pat apima klientų sumokėto finansinio atlygio grąžinimą, aiškiai reglamentuojamą pasirašytos ir priimtos sutarties sąlygoje, kai toks atlygis nepriklauso nuo pačios paslaugos kokybės, bet yra numatytas rinkos operatoriaus administracinėms išlaidoms padengti?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 19 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktai, 4 dalies d punktas ir jos I priedas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos valstybei narei draudžiama suteikti nacionalinei reguliavimo institucijai įgaliojimus įpareigoti elektros energijos įmones grąžinti savo galutiniams vartotojams sumą, atitinkančią jų sumokėtą mokestį už „administracines išlaidas“, taikant sutarties sąlygą, kurią ši institucija pripažino neteisėta, taip pat ir tais atvejais, kai šis įpareigojimas grąžinti grindžiamas ne šių įmonių suteiktos atitinkamos paslaugos kokybe, o pareigų užtikrinti skaidrius tarifus pažeidimu.
- 20 Šiuo klausimu, kaip jau yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, iš Direktyvos 2009/72 1 straipsnio ir šios direktyvos 37, 42, 51 ir 54 konstatuojamųjų dalių matyti, kad ja siekiama suteikti energetikos reguliavimo institucijoms įgaliojimus užtikrinti visišką vartotojų apsaugos priemonių veiksmingumą, kad visi pramonės ir prekybos sektoriai bei visi Sąjungos piliečiai galėtų pasinaudoti aukštu vartotojų apsaugos lygiu ir ginčų sprendimo priemonėmis, vartotojų interesus padaryti svarbiausiu šios direktyvos tikslu, užtikrinti, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, jeigu joms tokius įgaliojimus suteikia valstybė narė, užtikrintų elektros energijos vartotojų teisių paisymą, ir sukurti veiksmingas ir visiems vartotojams prieinamas ginčų sprendimo priemones (2020 m. spalio 8 d. Sprendimo *Crown Van Gelder*, C-360/19, EU:C:2020:805, 26 punktas).
- 21 Pagal Direktyvos 2009/72 3 straipsnio 7 dalį valstybės narės imasi tinkamų priemonių galutiniams vartotojams apsaugoti ir, *inter alia*, turi užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarčių sąlygų skaidrumu, bendra informacija ir ginčų sprendimo mechanizmais. Pagal šią nuostatą, kiek tai susiję bent su namų ūkio vartotojais, minėtos priemonės turi apimti priemones, nurodytas šios direktyvos I priede, įskaitant priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad vartotojai gautų skaidrią informaciją apie kainas ir tarifus bei apie taikomas bendrąsias sąlygas.

- 22 Be to, Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad, siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, pagal Direktyvą 2009/72 reikalaujama, kad valstybės narės suteiktų savo nacionalinei reguliavimo institucijai plačias prerogatyvas elektros energijos rinkos reguliavimo ir priežiūros srityje (2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Prezident Slovenskej republiky*, C-378/19, EU:C:2020:462, 23 punktą). Kaip matyti iš šios direktyvos 36 straipsnio g punkto, vienas iš bendrųjų tikslų, kuriuos įgyvendinti valstybės narės turi pavesti savo nacionalinėms reguliavimo institucijoms, šioms vykdant savo pareigas ir įgyvendinant įgaliojimus, yra užtikrinti vartotojų apsaugą (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 23 d. Sprendimo *Energiavirasto* C-578/18, EU:C:2020:35, 35 punktą ir 2020 m. spalio 8 d. Sprendimo *Crown Van Gelder*, C-360/19, EU:C:2020:805, 27 punktą).
- 23 Konkrečiai kalbant, Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktuose numatyta, kad nacionalinei reguliavimo institucijai pavedamos pareigos prižiūrėti, kad elektros energijos įmonės laikytųsi skaidrumo įpareigojimų, ir kartu su kitomis atitinkamomis institucijomis padėti užtikrinti, kad vartotojų apsaugos priemonės, įskaitant tas, kurios numatytos I priede, būtų veiksmingos ir taikomos. Šiuo klausimu minėtos direktyvos 37 straipsnio 4 dalyje nustatyta, jog valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamosi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti tos pačios direktyvos 37 straipsnio 1, 3 ir 6 dalyse nurodytas pareigas; šiuo tikslu jos turi bent toje nuostatoje numatytus įgaliojimus. Nors tarp šių įgaliojimų yra Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 4 dalies d punkte numatytas įgaliojimas pagal šią direktyvą arba bet kokią atitinkamą teisiškai privalomą reguliavimo institucijos sprendimą nustatytų įpareigojimų nevykdančioms elektros energijos įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas, šioje nuostatoje neminimas įgaliojimas reikalauti, kad šios įmonės grąžintų visas sumas, gautas kaip atlygį pagal neteisėta laikomą sutarties sąlygą.
- 24 Vis dėlto Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 4 dalyje vartojamas žodžių junginys „reguliavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus“ reiškia, kad jai gali būti suteikti kiti, nei šio 37 straipsnio 4 dalyje aiškiai nurodyti, įgaliojimai, kad ji galėtų vykdyti šios direktyvos 37 straipsnio 1, 3 ir 6 dalyse nurodytas pareigas (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 23 d. Sprendimo *Energiavirasto*, C-578/18, EU:C:2020:35, 37, 38 ir 40 punktus).
- 25 Kadangi elektros energijos įmonėms nustatytų skaidrumo pareigų laikymosi užtikrinimas ir vartotojų apsauga patenka į minėtos direktyvos 37 straipsnio 1, 3 ir 6 dalyse numatytas užduotis, reikia konstatuoti, kad valstybė narė gali suteikti tokiai institucijai teisę reikalauti, kad šie operatoriai grąžintų sumas, gautas pažeidus vartotojų apsaugos reikalavimus, visų pirma susijusius su skaidrumo pareiga ir sąskaitų tikslumu.
- 26 Tokio aiškinimo nepaneigia tai, kad Direktyvos 2009/72 36 straipsnyje iš esmės numatyta, kad nacionalinė reguliavimo institucija imasi reikiamų priemonių, „prireikus glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant konkurencijos institucijas, ir nedarydama įtakos jų kompetencijai“, arba kad šios direktyvos 37 straipsnio 1 dalies n punkte vartojama formuluotė „kartu su kitomis atitinkamomis institucijomis“. Iš tiesų iš šių nuostatų nematyti, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, tik viena iš šių kitų nacionalinių institucijų gali nurodyti grąžinti sumas, kurias elektros energijos įmonės nepagrįstai gavo iš galutinių vartotojų. Priešingai, žodžio „prireikus“ vartojimas reiškia, kad tokios konsultacijos yra būtinos tik tuo atveju, kai priemonė, kurią ketinama priimti, gali turėti pasekmių kitoms kompetentingoms institucijoms.

- 27 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui iš esmės kyla klausimas, ar Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktai, 4 dalies d punktas ir I priedas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nacionalinei reguliavimo institucijai leidžiama, remiantis nacionaline nuostata, pagal kurią vartotojams automatiškai kompensuojamos elektros energijos įmonės gautos sumos, kai nėra pasiekta numatyto paslaugų kokybės lygio, įpareigoti šią elektros energijos įmonę grąžinti galutiniams vartotojams sąskaitose faktūrose priskaičiuotas sumas, jeigu šis įpareigojimas grąžinti grindžiamas ne atitinkamos paslaugos kokybe, o sutarties sąlygos, kurioje numatytas „administracinių išlaidų“ mokėjimas, neteisėtumu.
- 28 Šiuo klausimu, kaip iš esmės matyti iš šio sprendimo 25 punkto, nors pagal Direktyvą 2009/72 nereikalaujama, kad valstybės narės numatytų, kad nacionalinė reguliavimo institucija turi teisę įpareigoti elektros energijos įmonę grąžinti nepagrįstai iš vartotojų gautas sumas, pagal šią direktyvą valstybei narei nedraudžiama suteikti tokių įgaliojimų šiai institucijai. Kadangi vartotojų apsauga ir skaidrumo pareigų laikymasis yra užduotys, kurios turi būti pavestos reguliavimo institucijoms pagal minėtos direktyvos 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktus, tiksliai priešastis, dėl kurios tokiai įmonei vienu iš šių tikslų nurodoma grąžinti vartotojams jų sumokėtas sumas, neturi reikšmės.
- 29 Tokiomis aplinkybėmis nacionalinis teismas turi įvertinti, ar pagal nacionalinę teisę nacionalinė reguliavimo institucija iš tikrųjų turi įgaliojimus įpareigoti grąžinti nepagrįstai gautas sumas tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, arba ar ši institucija teisingai taikė šią nacionalinę teisę.
- 30 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktai, 4 dalies d punktas ir I priedas turi būti aiškinami taip: pagal juos valstybei narei nedraudžiama suteikti nacionalinei reguliavimo institucijai įgaliojimus įpareigoti elektros energijos įmones grąžinti savo galutiniams vartotojams sumą, atitinkančią šių sumokėtų mokesčių už „administracines išlaidas“, taikant sutarties sąlygą, kurią ši institucija pripažino neteisėta, taip pat ir tais atvejais, kai šis įpareigojimas grąžinti grindžiamas ne šių įmonių suteiktos atitinkamos paslaugos kokybe, o pareigų užtikrinti skaidrius tarifus pažeidimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 31 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB, 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktai, 4 dalies d punktas bei jos I priedas

turi būti aiškinami taip:

pagal juos valstybei narei nedraudžiama suteikti nacionalinei reguliavimo institucijai įgaliojimus įpareigoti elektros energijos įmones grąžinti savo galutiniams vartotojams sumą, atitinkančią šių sumokėtų mokesčių už „administracines išlaidas“, taikant sutarties sąlygą, kurią ši institucija pripažino neteisėta, taip pat ir tais atvejais, kai šis įpareigojimas grąžinti grindžiamas ne šių įmonių suteiktos atitinkamos paslaugos kokybe, o pareigų užtikrinti skaidrius tarifus pažeidimu.

Parašai.